

Begrip

moslims

christenen

Nr 42 nov./dec.1978
abt. f 15.--
losse nrs.f 3.--
giro 815474

ABRAHAM IN DE KORAN
UIT DE AKTUALITEIT IN IRAN
EN INDONESIË
MOSKEEËN IN NEDERLAND
ANTWOORD OP VRAGEN M.B.T. STEUN
AAN KERKMAROKKANEN

"Begrip"
Wüstelaan 80
Santpoort

Ten geleide

In de persoon van Abraham heeft het monotheïsme concrete gestalte gekregen in de geschiedenis.

Joden, Christenen en Moslims grijpen terug op de God van Abraham, de éne God. Zij worden daarom ook genoemd de Abrahamitische godsdiensten.

Ieder van deze drie godsdiensten ziet Abraham in het perspectief van zijn eigen geloofstraditie, vandaar dat er accentverschillen liggen in de betekenis die de persoon van Abraham oproept.

De betekenis van Abraham in de Islam komt op grootse en concrete wijze tot uitdrukking op het "Grote feest" ('Id el-kebir) door de rituele slachting van een offerdier, meestal een schaap.

Het wordt gedaan in navolging van Abraham die in overgave (=Islam) aan de Heer der werelden bereid was zijn zoon te offeren.

In dit nummer willen we de voornaamste Koranteksten geven die spreken over Abraham.

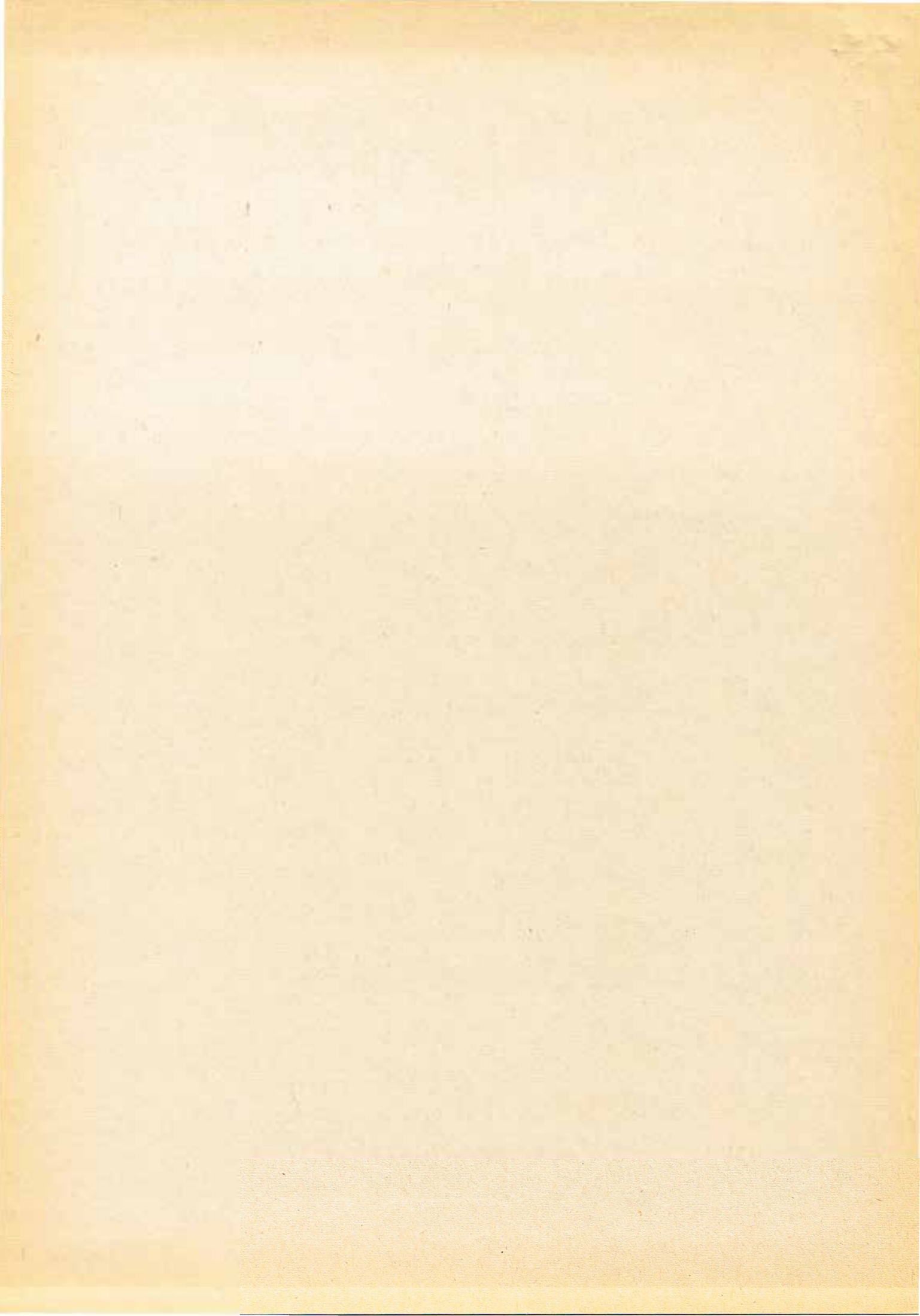
Verder geven we enkele bemerkings n.a.v. de beschikkingen van de Minister van godsdienstzaken van Indonesië (Aug. 1978). Uit deze beschikkingen blijkt dat de christelijke minderheid in Indonesië in de hoek gedreven wordt van zelfverdediging waardoor het goede klimaat van samenwerking en onderling begrip verstoord dreigt te worden.

Burgeroorlogen zoals in Libanon, Noord Ierland en Iran krijgen vaak een heviger karakter omdat overwegingen van godsdienstige aard het konflikt markeren. We spreken over de Shi'ieten in het Iran van de Shah.

Tenslotte een antwoord op reacties van mensen die zich vragen stelden bij de steun aan de Kerkmarokkanen.

We besluiten met een overzicht van moskeeën in het Oosten en Westen van Nederland

P. Backx

ABRAHAM IN DE KORAN.

Zaterdag 11 november j.l. hebben de moslims overal ter wereld weer de Aid el Kebir, "het grote feest", gevierd. Dit feest vormt het hoogtepunt van de plechtigheden die in Mekka worden gehouden in het kader van de be-
de-vaart. Het is de herdenking van het offer van Abraham, de eerste der gelovigen. En in navolging van hem offeren die dag moslims over de hele wereld een schaap.

Het heilige boek van de Islam, de Koran, kent een belangrijke plaats toe aan Abraham. In hoofdstuk 37 kan men na het verhaal over de redding van Noach lezen: "En voorwaar tot de aanhangers van het geloof van Noach behoorde Abraham, toen hij tot zijn Heer kwam met een deemoedig hart en hij tot zijn vader en zijn volk zei: "Wat aanbidt gij?" "Kiest gij valse goden naast God? Hoe denkt gij over de Heer der werelden?" En hij keek naar de sterren en zei: "Ik ben er ziek van". En zij wendden zich van hem af en gingen weg. En hij ging heimelijk naar hun goden en zei: "Waarom eet gij niet? Wat scheelt U dat gij niet spreekt?" Dan begon hij hen met de rechterhand te slaan. En het volk haastte zich naar hem toe en hij zeide: "Aanbidt gij wat gij zelf hebt uitgebeeld, terwijl God U en alles wat gij maakt heeft geschapen?" Zij zeiden: "Laat ons een brandstapel maken en hem in het vuur werpen". Zij wilden hem ten val brengen, maar Wij vernederden hen. Abraham zei: "Ik ga naar mijn Heer, die mij zal leiden. Heer schenk mij een zoon die goed zal zijn". Wij gaven hem de blijde tijding van een wijze zoon. En toen deze zoon opgegroeid was zei zijn vader tegen hem: "Zoon, ik heb in een droom gezien dat ik je ten offer bracht. Wat denk jij ervan?" Deze antwoordde: "Vader, doe zoals U bevolen is. Als het Gods wil is zal ik mij niet verzetten". En toen zij zich aan God hadden onderworpen en Abraham zijn zoon voorover op het aangezicht had gelegd, riepen wij hem toe: "Abraham, gij hebt de droom reeds vervuld. Dit was voorzeker een grote beproeving". En Wij verlostten hem door een groot offer en Wij lieten hem onder de komende geslachten voortduren. Vrede zij Abraham. Zo belonen Wij hen die goed doen. Voorwaar hij was een Onzer gelovige dienaren. Wij gaven hem het blijde nieuws van Isaac, een profeet onder de rechtvaardigen. En Wij zegenden hem en Isaac. En er zijn er onder hun nageslacht die goed doen en anderen die zichzelf openlijk onrecht aandoen".

Men kan deze tekst beschouwen als de wezenlijke samenvatting van de visie van de Koran op Abraham. Op vele andere plaatsen vinden wij echter meer details over Abrahams leven. In hoofdstuk 6 wordt verhaald hoe hij tot het geloof in de ene ware God kwam: "En eens toen hij 's nachts alleen buiten was zag hij een ster en hij zei: Dit is mijn God". Maar toen zij onderging zei hij: "Ik heb dingen die ondergaan niet lief". Hetzelfde overkwam hem met de maan en de zon en dan zegt Abraham: "Ik heb mijn aangezicht gewend tot Hem die de hemelen en de aarde schiep en ik behoer niet tot de afgodendienaars".

Eenmaal tot het geloof in de ene God gekomen gaat hij dit geloof ook uitdragen, allereerst naar zijn vader die echter niet wil luisteren. Dit wordt verteld in hoofdstuk 19. Twee hoofdstukken verder staat beschreven hoe Abraham zich tot zijn stamgenoten wendt; hij slaat hun afgodsbeelden in stukken en zegt dan spottend; "Vraag die beelden maar wie het heeft gedaan". De anderen antwoordden: "Gij weet wel dat dezen niet kunnen spreken!" Abraham antwoordde: "Aanbidt gij dan in plaats van God datgene wat U geënzins kan baten noch schaden?" Zijn stamgenoten willen hem dan in het vuur gooien maar God sprak: "O vuur wees koel en onschadelijk voor Abraham". En de Koran legt dan God in de mond: "Wij redden hem en zijn neef Loth en voerden hen naar het land dat Wij zegenden voor alle volkeren" (Hst. 21).

De Koran vertelt hoe Abraham God vraagt om een zoon en hoe zijn bede wordt verhoord. Boodschappers kwamen bij Abraham op bezoek en kondigden hem de geboorte van een zoon aan waarop Abrahams vrouw zei: "O wonder. Zal ik een kind baren nu ik een oude vrouw ben en deze echtgenoot een oude man is? Dit is inderdaad iets wonderlijks". Bij die gelegenheid pleitte Abraham ook voor de bewoners van de stad waar zijn neef Loth woonde. God spaarde Loth en zijn familie maar Hij verwoestte de stad.

De geboorte van Ismaël en Isaac worden niet expliciet in de Koran vermeld en het verhaal over het offer van Abraham zoals dat hierboven is weergegeven geeft geen uitsluitel of het om Isaac of Ismaël gaat. Voor de moslim is het echter een uitgemaakte zaak dat het hier Ismaël betreft omdat de aankondiging van Isaacs geboorte eerst na het verhaal over het offer wordt vermeld.

Voor de Islam is het offer van Abraham teken van de meest volmaakte onderwerping (= Islam). God beloont hem door te zeggen: "Ik zal U tot leider der mensen maken" (In het arabisch staat hier "Imam" d.w.z. geestelijke voorman, leider der gelovigen). Om deze onderwerping aan God ook voor de toekomst voor zijn nageslacht te bestendigen bouwt Abraham samen met zijn zoon Ismaël de Ka'aba, de tempel in Mekka, en stelt hij de bede voort in: "En toen Wij een huis tot verzameling der mensen en een toevluchtsoord oprichtten zeggende: Neemt de plaats van Abraham tot een plaats van gebed", toen sloten Wij een verbond met Abraham en Ismaël, dat zij dit huis zouden reinigen, zowel voor diegenen die er omheen gaan als voor diegenen die het bezoeken en zich neder buigen en ter aarde werpen". En Abraham en Ismaël vragen dan: "Heer maak ons beiden aan U onderdanig en maak van ons nageslacht een volk dat U onderdanig zij". En tevens vragen zij om een profeet onder hun nakomelingschap: "Heer, doe onder hen een boodschapper opstaan die hun uw tekenen zal verkondigen en hun het Boek en de wijsheid zal verklaren en hen zal louteren". Voor zijn dood draagt Abraham zijn zonen op om dit geloof te bewaren: "En toen zijn Heer tot hem zeide: "Onderwerp U" zeide hij: "Ik heb mij aan de Heer der werelden onderworpen". En hetzelfde legde Abraham aan zijn zonen op en Jacob deed desgelijks zeggende: "O mijn zonen, God heeft waarlijk dit geloof voor U gekozen; sterft daarom niet tenzij gij onderworpen aan God zijt (Moslems)".

Ontegengesteld neemt Abraham een grote plaats in de Koran in: in 25 van de 114 hoofdstukken wordt er over hem gesproken. Als men deze teksten vergelijkt met de verhalen in het Oude Testament dan valt het op dat de Koran grote aandacht schenkt aan Abrahams erkenning van de ene God. Terwijl de Bijbel het verhaal over Abraham in boek Genesis 12 laat beginnen met het vertrek van Abraham uit Ur gaat de Koran uitvoerig in op hoe Abraham tot God komt en hoe hij dit geloof in de ene God ook probeert over te dragen op zijn verwanten. Voor de Koran is Abraham duidelijk de vader van de gelovigen, een titel die Paulus hem ook zal geven. Boek Genesis is veel gedetailleerder in de beschrijving van de verdere lotgevallen van Abraham en zijn familie. Toch kunnen wij zeggen dat de grondgedachte dezelfde is: bij Abraham begint het verbond van God met zijn volk. Maar terwijl Genesis deze belofte via Isaac heel duidelijk op het Joodse volk doet overgaan is de Koran algemener en laat zij alle mensen die aan God onderworpen zijn in de belofte delen.

Abraham kunnen wij beschouwen als het prototype van een mens die gelooft tegen alle hoop in. Men kan hier verwijzen naar drie momenten in zijn leven: zijn tussenkomst bij God om Sodom te redden waarbij God zich laat vermurwen op voorwaarde dat er tien rechtvaardigen gevonden worden. Vervolgens de episode waar Abraham zijn eerstgeboren zoon Ismaël de woestijn in stuurt, een praktisch zekere dood tegemoet, maar vertrouwend op Gods belofte dat Hij van deze zoon een volk zal maken. En tenslotte de uiterste beproeving van Gods bevel om zijn enig overgebleven zoon te offeren.

Drie grote godsdiensten vereren Abraham als hun vader nl.: Jodendom, Christendom en Islam. Zijn onwrikbaar geloof dat hem zijn familie, zijn vaderland en zelfs zijn hoop op nakomelingschap doet achterlaten; zijn totale overgave aan God is een wezenlijke boodschap van de Koran. Deze boodschap kan een herkenningsteken zijn ook voor de andere monotheïstische godsdiensten.

H.L.M. Obdeijn
Nijmegen - nov. 1978

ENKELE BEMERKINGEN NAAR AANLEIDING VAN DE
BESCHIKKINGEN no 70 en 77 VAN DE MINISTER VAN GODSDIENSTZAKEN
VAN INDONESIË, AUGUSTUS 1978.

Beide beschikkingen van de Minister van Godsdienstzaken zijn aanstonds opgemerkt en van negatieve kritiek voorzien, zelfs voordat zij officieel werden aangeboden. Daaruit moge blijken dat ze een andere taal spreken dan men gewoon was in een klimaat van samenwerking en onderling begrip. Ze kwamen tot stand zonder voorgaand overleg, ofschoon juist van regeringswege de laatste jaren herhaaldelijk initiatief genomen is tot onderlinge dialoog. Duidelijk afwijkend zijn vooral de formulering van IIa in beschikking no 70 en de beperkingen van buitenlandse steun zowel wat personeel betreft alsook anderszins beschikking no 77, III, 1 t/m 5.

Deze beschikkingen liggen in de lijn van een centralisatie zoals die op andere gebieden gebeurd is, bijv. met het oprichten van de eenheidsvakbeweging waarin alle anderen zijn opgenomen en de overkoepelende jongerenorganisatie waarmee de regering probeerde een greep te krijgen op studenten- en jongerenorganisaties. De moeizaam tot stand gebrachte Majelis Ulama (waarin de verschillende Islamgroeperingen en leiders verenigd zijn) was dan ook voorop met zijn commentaar, nog voordat beschikking no 77 officieel was aangeboden.

Genoemde beschikkingen zijn duidelijk minder negatief ten opzichte van de Islam dan wel tegenover andere godsdiensten met name tegenover de christelijke Kerken. Daaruit zou kunnen blijken dat deze maatregelen verklaard moeten worden in het steun zoeken van de regering bij de P3, de politieke eenheidspartij van de Islam, naarmate de Golkar (de eigenlijke regeringspartij) die steun niet voldoende meer geeft. Het zou erg jammer zijn dat de godsdienstvrijheid, zoals die nog in het begin van dit jaar opnieuw is vastgesteld door de Algemene Vergadering van de Volksvertegenwoordiging en in de "Grote lijnen van beleid" (richtsnoer), nu door deze politieke factoren zou worden beperkt. Het zou een stap terug betekenen in een positieve ontwikkeling die juist onder president Suharto zo is bevorderd.

In de aanhef van de genoemde beschikkingen wordt met name gesproken over de saamhorigheid en de eenheid en eendracht van het volk. Maar volgens de onmiddellijke en eerste reactie van zowel Katholieke als Protestantse zijde mag deze niet opgeofferd worden aan de vrijheid van godsdienst door beperking van het missionair bezig zijn wat tot het wezen van de godsdienst behoort. Zij stellen dat de beschikkingen ingaan tegen de vrijheid en het wezen van de godsdienst. In hun gezamenlijk schrijven aan President Suharto citeren zij uit het rapport van de "Consultation of Christians and Muslims Concerning Christian Mission and Islamic Da'wah" (Genève juni 1976): "Islam and Christianity are missionary faiths, among the adherents of both there is a desire to share the riches of the faith and the heritage with others".

Er zijn nog verdere contacten en besprekingen gevolgd op deze eerste reactie van de kant van de christelijke kerken; er is sprake van nadere afgrenzingen die in de beschikkingen zijn aangebracht, maar het is niet duidelijk of er principiële wijzigingen in de tekst werden aangebracht.

Tot nu toe is er geen bericht van intrekking van de beschikkingen waarom verzocht werd. Mgr. Soekoto, sekretaris van de Indonesische bisschoppenconferentie bracht ook naar voren te vrezen dat in de diverse provincies eigen interpretaties zouden kunnen gegeven worden, vooral wat betreft de bepaling dat het niet geoorloofd is de godsdienst te verbreiden door sociaal en charitatief werk, terwijl dit volgens christelijke overtuiging een uiting is van de geloofsbeleving.

Uit de reacties van de kant van de Christelijke Kerken moge blijken dat de saamhorigheid tussen de geloofsgemeenschappen wellicht eerder schade is gedaan dan wel dat die bevorderd zou zijn. Veel zal afhangen van de manier waarop deze beschikkingen worden uitgelegd en gehanteerd.

A. Denissen

DE SHI'IETEN IN HET IRAN VAN DE SHAH.

Naar aanleiding van wat er in Iran sinds enige tijd gaande is en nu ik dit schrijf naar zijn hoogtepunt oploopt, rijzen er vragen m.b.t. de godsdienstige stromingen in de Islam.

Een godsdienstige groepering onder charismatische leiding en een politieke beweging van links vinden elkaar om, zoals een Iraanse vrouw donderdagavond 23 november in AVRO's televisier magazine zei, een doorbraak te forceren in de bestaande wantoestanden, achterstelling van de vrouw evengoed als wantoestanden op politiek en sociaal gebied en de verwesterlijking van de Iraanse samenleving.

De stoot die de bevolking van Iran in beweging heeft gebracht komt van de Ayatollah Khomeini, de leider van wat men pleegt te noemen de sekte van de Shi'ieten.

Het woord sekte behoort tot het westerse taalgebruik en heeft een ongunstige zin. Het dekt niet volkomen het woord "firqa" dat in de moslimwereld gebruikt wordt. "Firqa" betekent een groep mensen die een bepaalde band gemeen hebben en zich van anderen onderscheiden zonder dat dit inhoudt dat deze groep op een zijspoor zit of als een sekte zou beschouwd kunnen worden.

Dit kan in het verdere verloop wel het gevolg ervan zijn, zeker als zo'n groep in een minderheidspositie verkeert en door een meerderheidsgroep genegeerd of bestreden wordt.

Met enkele andere minderheidsgroepen maken de Shi'ieten ongeveer 10% van de moslims uit, terwijl de Sunnieten 90% ervan uitmaken.

Het Shi'isme (afgeleid van het woord Shi'ieten) dateert uit de eerste jaren na de dood van de Profeet Mohammed en is ontstaan uit het verschil van opvatting omtrent de opvolging van de Profeet als leider van de moslingemeenschap.

Volgens Ali, neef en schoonzoon van de Profeet Mohammed, moest de leiding berusten bij een lid uit de familie van de Profeet.

Zijn medestanders vormden de "Shi'at Ali" (familie van Ali). Koste wat kost wilde men dit standpunt verdedigen. Het kwam tot de slag bij Karbela waar Husayn, een zoon van Ali, een ongelijke strijd aanbod tegen de Omayyaden die het Sunnisme voorstonden. Hij ging de ondergang en zijn eigen dood tegemoet. Deze inzet en "offer" van Husayn wordt door de Shi'ieten beschouwd als een martelaarschap. Sinds de slag bij Karbela worden lijden en dood in het Shi'isme beschouwd als een heilswaarde voor de moslingemeenschap. Sommige broederschapen geselen zich tot bloedens toe op de dag waarop het "martelaarschap" herdacht wordt.

Op 2 dec. begint voor de moslims het nieuwe jaar met de maand Moharrem. Voor de Shi'ieten is dit de maand van rouw omdat in deze maand de slag bij Kabela plaats vond. Op de 10de van deze maand vieren de moslims het feest "Ashura" waarop de Shi'ieten het martelaarschap van Husayn herdenken.

Na de slag van Karbela moesten de Shi'ieten uitwijken; de meesten trokken naar het huidige Iran waar ze 90% van de bevolking uitmaken, en naar Irak waar meer dan de helft Shi'iet is, ook naar andere landen zoals Pakistan, India, Libanon en Syrië.

Binnen het Shi'isme ontstonden in latere tijd subgroepen waarvan de drie voornaamste zijn: de Isma'iliërs, de Imamieten en de Zaydieten.

De belijdenis van het Shi'isme steunt op een vertikaal gerichte denkwijze m.b.t. God, Zijn bestaan, Zijn namen, Zijn eigenschappen en Zijn handelen ten opzichte van mensen; De Koran is ongeschapen en van alle eeuwigheid, de Imam is de bewaker en de vertolker van de Korantekst; karakteristiek is de hechte band met de Imam en zijn opvolgers aan wie de Profeet Mohammed zijn profetische inspiratie doorgegeven zou hebben en daarom ook het geestelijk leiderschap zou hebben toevertrouwd.

In de interviews met de Ayatollah Khomeini die we pas in de pers en voor de T.V. hebben kunnen lezen en horen, klinkt steeds dit fundamentalisme door: de Koran is de constitutionele basis voor de islamitische republiek waarvan het democratisch karakter steunt op de fundamentele gelijkheid van iedere gelovige voor God.

Dit is geen dynastie, geen monarchie. Het volk kiest de regering. De regering moet staan onder controle van het geestelijk leiderschap.

De oppositie van de Ayatollah Khomeini stelt zich tot taak het puin te ruimen dat door het beleid van de Shah is ontstaan en de waarachtige democratie te herstellen die het volk de ware onafhankelijkheid garandeert.

P. Backx

ANTWOORD OP VRAGEN BIJ STEUN AAN DE KERKMAROKKANEN.

Van een aantal diakonieën en een aantal individuele personen hebben wij reacties gekregen op de steun door het A.D.B. aan de zogenaamde kerkmarokkanen.

In deze brief, die als een antwoord op die ontvangen reacties bedoeld is, willen wij graag ingaan op de verschillende punten zoals die naar voren kwamen.

1- Ze waren toch illegaal

Inderdaad waren de Marokkanen illegaal in ons land aanwezig.

De kwestie is echter dat zij een beroep hadden gedaan op een door de vorige regering aangekondigde regularisatie-maatregel. Men moest kunnen aantonen vóór 1-11-1974 in ons land aanwezig geweest te zijn. Deze groep Marokkanen kon niet die bewijzen leveren die gevraagd werden. Het belangrijkste bewijsstuk was een werkgeversverklaring.

Hoewel toegezegd was dat ook andere bewijsstukken zouden worden geaccepteerd bleek dit niet in de praktijk het geval te zijn, hoogstens gold het als een aanvullend bewijs. Echter, vele koppelbazen weigerden een werkgeversverklaring af te geven.

Hun winst door de ontduiking van loonbelasting en sociale premies zou daarmee teniet worden gedaan.

Tegenover de opmerking: "ze waren toch illegaal", zou de opmerking gesteld kunnen worden: onze nederlandse samenleving heeft geaccepteerd dat er illegalen aanwezig waren, want ze bleken nodig te zijn voor onze economie. Ze waren bereid werkzaamheden te verrichten die door anderen niet werden geaccepteerd, bovendien tegen lonen die evenmin door anderen (legaal) geaccepteerd zouden worden.

Het is immers altijd nog beter een schijntje te verdienen (in relatie tot de nederlandse lonen) dan helemaal niets thuis in Marokko.

De regularisatiemaatregel bleek een slechte maatregel te zijn, want er werd niets in gezegd over de kwestie van de illegale werkgevers en koppelbazen.

Ook in de door ons ontvangen reakties wordt voortdurend gesproken over illegale werknemers.

Uit het oog wordt dan verloren dat als er geen illegale werkgevers zouden zijn, die misbruik van de situatie maken er ook geen illegale werknemers zouden zijn.

Wij menen dat het een diakonale taak is de zwakken in de samenleving te helpen zonder dat eerst gevraagd wordt waar de schuld ligt. De barmhartige Samaritaan hielp zonder naar de schuld te vragen.

2- Revolutionaire akties

Het voorkomen van aktiegroepen is langzamerhand in onze samenleving een ingeburgerd verschijnsel geworden. Vanuit diverse richtingen worden voor bepaalde zaken akties gevoerd.

Wij zijn van oordeel dat de akties vanuit "de Duif" over het algemeen op een waardige wijze gevoerd zijn. Er is niet op de persoon van wie dan ook gespeeld. Er is wel voortdurend gezegd: Politici versta Uw verantwoordelijkheid in dezen. Het is overigens bepaald niet zo, dat instemming met de akties alleen in bepaalde politieke partijen aanwezig geweest is. In alle partijen waren mensen die opkwamen voor de groep Marokkanen. De mensen in de Duif hebben er ook voortdurend tegen gewaakt het te doen voorkomen alsof de aktie tegen de huidige regering gericht zou zijn. Ze waren zich er maar al te goed van bewust dat onder de vorige regering de regularisatiemaatregel tot stand was gekomen. Overigens waren er toen slechts 2 à 3 kamerleden die zich op enigermate indringende wijze met die maatregel hebben bezig gehouden. Dat de aktie politiek gericht was is vanzelfsprekend: daar lag de beslissing. Wij hebben voortdurend de nadruk gelegd op de humanitaire aspecten die bij die beslissing zouden moeten meespelen. De akties werden bepaald niet gevoerd door uitsluitend linkse mensen. Wel door mensen die zich het lot aantrokken van hen die in de hoek zitten waar de slagen vallen. Het is naar onze mening wat al te gemakkelijk vanuit onze veilige posities in onze samenleving te oordelen over mensen die op illegale wijze ons land zijn binnengekomen in de hoop daar brood voor zichzelf en hun families te verdienen. Veel meer zou dit aanleiding moeten zijn ons veel meer dan tot nu toe gebeurt te verdiepen in de problemen van de verdeling van rijkdom en armoede in onze wereld.

Helaas hebben wij deze noties in de ontvangen brieven nogal eens gemist. Het is geen positieve bijdrage om dan b.v. je bijdrage voor het Werelddiakonaat stop te zetten. Hier ziet U een voorbeeld van het gezegde dat geld macht is.

Wij menen dat dat niet de bedoeling van God is. Wij hebben rentmeesters te zijn en niet heersers over wat Hij ons heeft gegeven.

3- Permanente godsdienstoefening

Tijdens de hele aktie (3 maanden!!) zijn er hooguit 2 of 3 dagen geweest waarin 24 uursdiensten zijn gehouden. Deze zijn bepaald geen farce geweest. Integendeel. Er zijn meerdere malen diepgaande gesprekken geweest over bv. de betekenis van het geloof in de dagelijkse praktijk van het leven.

Naar de Marokkanen toe heeft het een bemoedigend effect gehad dat christenen zich ook op deze wijze met hen wilden bezighouden.

Tot aan het eind van de aktie is er vervolgens iedere avond een avondgebed geweest, waarin telkens weer voorbede werd gedaan voor ieder die beslissingen moest nemen.

Het is niet toevallig dat de Marokkanen een kerk hebben gezocht als schuilplaats.

Een kerkgebouw als plaats waar uiteindelijk de vraag naar de morele gerechtigheid gelding heeft.

Alle juridische, economische en sociale bezwaren zijn aan dit ene oordeel ondergeschikt.

De hele aktie werd omringd door bidden en vasten. Daarmee stond men in een zeer oude christelijke traditie.

4- ADB wekt de indruk namens de diakonieën te spreken

Deze indruk is wel bij sommigen gewekt maar bepaald niet bewust door ons opgeroepen. Wij menen dat het, voortvloeiend uit onze opdracht, de bevordering van het diakonaat van de gemeente, onze taak is attent te zijn op ontwikkelingen in de samenleving en daar op te reageren. Niet altijd zal dat echter kunnen na een consultatie van de diakonieën. Wel zijn wij te allen tijde bereid verantwoording af te leggen over onze daden, zoals wij ook door middel van deze brief proberen te doen. Wij menen een zekere bekendheid te hebben met de problematiek van de buitenlandse werknemers en vandaar uit hebben wij ons met deze aktie beziggehouden.

Bemoedigend waren voor ons de reacties van mensen die zeiden de kerk al vrijwel vaarwel te hebben gezegd en nu toch een wat andere kijk gekregen hadden op dat wat de kerk in onze samenleving betekent of liever, zou kunnen betekenen.

Naar hun mening kijkt de kerk te weinig kritisch naar wat er in de maatschappij aan de orde is.

Wij zien het als onze opdracht om daar waar wij het noodzakelijk en nuttig achten onze mening naar voren te brengen over bepaalde situaties in onze samenleving zoals wij dat ook doen over situaties in de derde wereld. Dat wij daarbij nooit eenstemmig kunnen zijn met de mening van alle diakonieën en alle diakenen daarvan zijn wij ons bewust. Maar dit mag er ons toch niet van weerhouden onze mening te uiten als daar om wordt gevraagd en soms ook ongevraagd. Dit gaat naar onze mening zeker niet ten koste van de verantwoordelijkheid van de plaatselijke diakonieën. Het zal soms wel spanningen kunnen geven maar met elkaar zullen wij er voor moeten zorgen te proberen deze spanningen op een vruchtbare wijze te gebruiken.

5- Diakonie Amsterdam

Diakonieën in Amsterdam (Gereformeerd zowel als Hervormd) hebben een (groot) deel van de hulpverlening voor hun rekening genomen. Het beschikbaar gestelde geld bestemd voor hulp aan familieleden in Marokko is dus bepaald niet alleen uit landelijke kassen gekomen. Aan de andere kant zou het echter niet acceptabel zijn om alleen de plaatselijke diakonieën van Amsterdam te laten bijdragen omdat nu toevallig de affaire zich daar ter plaatse afspeelde.

6- Precedentwerking

Er is geen precedentwerking dan eventueel naar enkele honderden anderen die zich eveneens hebben beroepen op de regularisatiemaatregel van 1975 waarbij deze regeling, zoals gezegd, alleen gold voor illegalen die zich vóór 1-11-1974 in Nederland bevonden.

7- De Overheid

Hier raken wij aan een punt waarover we met elkaar nog veel zullen moeten spreken. "De overheid staat in dienst van God, U ten goede" (Rom. 13:4). Wij dienen de overheid te eren, maar dit betekent naar onze mening niet een kritiekloos accepteren van alles wat de overheid doet. Evenmin betekent dit dat wij als kerken de controle op de overheid uitsluitend zouden moeten overlaten aan de parlementsleden.

Wij mogen ons als kerken niet onttrekken aan onze verantwoordelijkheid voor de samenleving met als argument dat wij daarvoor ingestelde partijen en organisaties hebben. Dit zou volgens ons tekort doen aan onze opdracht een Woord te hebben voor deze wereld.

Een Woord dat ingaat tegen on-gerechtigheid en on-barmhartigheid.

Met vriendelijke groet

J. van der Molen

Secretaris van
Sektie Dienst van de
Raad van Kerken in
Nederland

VERVOLG: OVERZICHT VAN GEBEDSRUIMTEN VOOR MOSLIMS IN NEDERLAND

In het werkgebied van de Stichting Gelderland is voor de 450 Marokkanen en de 525 Turken in Ede en omgeving in de vorm van twee lokalen en keuken en wasruimte een moskee-ruimte ingericht in de voormalige kleuterschool, Sterkenburg 134.

De gemeenschap van 2250 Turken in Arnhem en omgeving hebben een lokaal en enige bijruimten in een oud schoolgebouw, 't Vuur, Parkstraat 61. Tevens is in de Hertogstraat 1 een zolderruimte ingericht als moskee-ruimte voor de Marokkaanse gemeenschap, 565 mensen.

In de gemeente Apeldoorn, Hoofdstraat 22 hebben de 1180 Turken voor een gebedsruimte de beschikking over twee lokalen in een oud schoolgebouw. De 121 Marokkanen hebben in hetzelfde schoolgebouw de beschikking over 1 lokaal.

De Moslims in Nijmegen en omgeving (1525 Turken en 604 Marokkanen) hebben een moskee-ruimte in een voormalige limonadesiroopfabriek, Vondelstraat 5-11. Deze moskee-ruimte is bestemd voor alle nationaliteiten.

Bovengenoemde ruimten staan permanent ter beschikking van de Moslimgroeperingen in de genoemde regio's. In het overige werkgebied van de stichting zijn momenteel geen permanente moskeeruimten. Het is de gewoonte dat op religieuze feestdagen grotere zalen worden gehuurd, waar concentraties van Moslims voorkomen. De permanente moskeeruimten zijn dan meestal ook niet groot genoeg om bv. het einde van de Ramadan te vieren.

De gegevens over moskeeruimten in het werkgebied van de Stichting Twente zijn als volgt:

In Almelo is een Turkse Moskee aan de Wierdensestraat 75.

In Enschede is een oude parochiezaal aan de Lipperkerkstraat 400 als Turkse Moskee in gebruik. In dezelfde plaats is op de Emmastraat 158 een woonhuis in gebruik als Moskee voor de Marokkanen.

In Haaksbergen is een woonhuis aan de Rembrandtstraat 150 als Moskee ingericht voor de Turken.

In Oldenzaal is een oude garage als Moskee in gebruik aan de Hengeloschestraat 157.

In Hengelo gaat men een R.K. noodkerk verplaatsen en als Moskee inrichten. Men heeft nu een kleine Moskee aan de Lansinkseweg.

Tijdens de Ramadan worden verschillende zalen, dan hier en dan daar, als gebedsruimten gebruikt.

De Peregrinusstichting van Beverwijk meldt het volgende:

Tot heden is er vanuit de stichting in de verschillende plaatsen steeds medewerking verleend aan de Moslims voor het vieren van hun Vastentijd en grote feestdagen. In het algemeen gebeurde dit ad-hoc.

In de Zaanstreek hadden de Moslims tijdelijk de beschikking over een apart pand dat als Moskeeruimte dienst deed. Dit pand is eind vorig jaar afgebroken daar het in het bestemmingsplan lag.

Voorlopig heeft de Turkse Islamitische Vereniging in Zaanstad de tijdelijke beschikking tot 1 januari 1979 over zaalruimte aan de Leverkruidweg 52 in Zaandam. Mogelijk volgt er een verlenging voor tijdelijk gebruik.

In Alkmaar, waar de Stichting tot heden zijn medewerking ad-hoc verleend heeft voor zaalruimte bij bijzondere gelegenheden voor Islamitische vieringen, is recentelijk een Islamitische Vereniging opgericht die binnenkort over eigen ruimte hoopt te kunnen beschikken.

De stichting van een vaste moskee-ruimte naast het centrum van de Peregrinusstichting is in voorbereiding: Geesterweg 1, Alkmaar.

In Hoorn is in het verleden ad-hoc gebruik gemaakt van het pand van de stichting aldaar. Voor de Ramadan en de feestvieringen kan men thans terecht bij het R.K. Kontaktcentrum, Loniusstraat 1 te Hoorn.

In IJmuiden maken de Turken gebruik voor gebedsdiensten bij grote feestdagen van een zaaltje in de Griffioen. In dit zelfde gebouw worden doorgaans ook de gezelligheids- en kontaktbijeenkomsten van de Turken gehouden.

Binnen het gebied van de Stichting Zuid-Holland West is er in Den Haag voor de Turkse gemeenschap een permanente moskee-ruimte aan de Jan van Goyenstraat 297, welke ruimte door de stichting van de gemeente Den Haag wordt gehuurd. De Marokkanen kunnen tijdens de Ramadan beschikken over de Doopsgezinde kerk aan de Paleisstraat. Het ligt in de beoefening een Moskee te gaan bouwen in Den Haag met gelden uit Arabische landen, zodra de gemeente 2000 M² ter beschikking stelt. Een aparte Moskee heeft de Ahmadiyya-beweging in Den Haag, Costduinlaan 79.

In de overige plaatsen binnen de regio hebben de Moslims alleen maar bij hoge feestdagen de beschikking over een zaaltje.

J. Th. Rijk
Den Bosch, 4 dec. 1978

Redactie:

- P. Backx, Witte Pater, in dienst van de Cura Migratorum. Eindredacteur.
adres: Kruiskampsingel 365, Den Bosch tel. 073-135926
- J. Slomp, predikant in alg. dienst van de Ger. Kerken.
adres: Dienstencentrum P.B. 202 Leusden. tel. 033-43244
- J. Rijk, secr. van het R.K. Vreemdelingen Pastoraat.
adres: Hinthamerstraat 177, Den Bosch tel. 073-145159
- G. Linssen, provinciaal van Scheut.
adres: Sparrendaalseweg 5, Vught. tel. 04118-1217
- H. Obdeyn, wetensch. medewerker in Gesch. Universiteit Nijmegen.
adres: Weth. Broekmanstr. 47, Weurt-Beuningen. tel. 08897-3359

